1920 Αποβίβασις του Ελληνικού στρατεύματος εν Θράκη. Ιουν.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΘΝΙΚΗΝ ΕΠΟΠΟΙ'Ι'ΑΝ

Νεολόγος 1920

Η ΚΑΤΑΛΗΨΙΣ ΤΟΥ ΔΕΔΕΑΓΑΤΣ

Ιούν 2

Πῶς ἔγινεν ἡ ἀπόβασις—Ὧραι ἀγωνίας—Αἱ ἀνησυχητικαὶ φῆμαι — Οἱ ἀγγελιοφόροι τῆς ἐλευθερίας—Φρενῖτις ἐνθουσιασμοῦ—Σκηναὶ ἀλησμονήτου χαρᾶς καὶ συγκινήσεως—Ἡ ὑποδοχὴ καὶ ὁ λόγος τοῦ κ. Μαζαράκη—Ἡ γαλανόλευκος εἰς τὸ Διοικητήριον — Ἄγνωστοι λεπτομέρειαι.

(ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΙΣ ΤΟΥ ΝΕΟΛΟΓΟΥ, ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΑΣ)

Ἐν Δεδέαγατς, 18 Μαΐου 1920

Δόξα τῷ Θεῷ! Δόξα καὶ τιμὴ εἰς τὰ ἑλληνικὰ ὅπλα! Δόξα καὶ τιμὴ εἰς τὸν Μέγαν Ἐθνάρχην ἡμῶν! Ἤδη ἀπὸ τεσσάρων ἡμερῶν εἴμεθα ἐλεύθεροι. Ἡ χαρὰ καὶ εὐφροσύνη ἀναλάμπει ἀπὸ πάντων ἡμῶν τὰ πρόσωπα. Φαιδροὶ καὶ γελαστοὶ προσαγορεύομεν καὶ συγχαίρομεν ἀλλήλους ἐπὶ τῇ μεγίστῃ εὐτυχίᾳ καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην ἡμῶν κατὰ πάντα τρόπον τονίζομεν πρὸς τὸν θεόπεμπτον ἐλευθερωτήν.

Ἐπί τινας ἡμέρας πρὸ τῆς εὐλογητῆς 14 Μαΐου διήλθομεν ὥρας ἀνησυχίας καὶ φόβων. Φῆμαι ἀνησυχητικαὶ ἐκυκλοφόρουν περὶ παρασκευαζομένων βουλγαρικῶν ἐπιθέσεων. Κατὰ τὰς φήμας ταύτας πολυάριθμα στίφη κομιτατζήδων εἶχον συρρεύσῃ καὶ καταλάβει προσφόρους θέσεις εἰς τὰ πέριξ, σημαντικὴ δὲ δύναμις βουλγαρικοῦ στρατοῦ συγκεντρωθεῖσα εἰς τὰ σύνορα ἡτοιμάζετο τῇ συμπράξει καὶ τῶν κομιτατζήδων νὰ ἐπιτεθῇ κατὰ ἑλληνικοῦ στρατοῦ εὐθὺς ὡς ἤθελεν ἀρχίσει προελαύνων. Ἄλλως τε καὶ τοῦ Δεδέαγατς ἡ κατάληψις ὑπετίθετο ὅτι θὰ ἐγίνετο διὰ ξηρᾶς, οὗ ἕνεκα καὶ ὁ Δήμαρχος ἡμῶν κ. Ἐμ. Ἀλτιναλμάζης, μολονότι ἀπὸ τῆς προτεραίας εἶχε λάβει τηλεγράφημα ὅτι θὰ ἐγίνετο τῇ ἐπαύριον ἡ κατάληψις, ἐτήρησεν ἀπόρρητον τὸ ἄγγελμα, φοβούμενος μήπως, τοῦ πράγματος γνωσθέντος, οἱ Βούλγαροι προβῶσιν εἰς ἀνατίναξίν τινος τῶν καθ' ὁδὸν γεφυρῶν. Τὰς ἀνησυχίας μας ἄλλως τε ἐπέτεινεν ἡ ἐσπευσμένη ἐκ τῆς πόλεως φυγὴ τῶν Βουλγάρων, οἵτινες, ὡς ἐλέγετο, ἔφυγον, ἵνα μὴ ἐκτεθῶσιν εἰς τὰ ἀντίποινα, τὰ ὁποῖα θὰ συνεπήγοντο τὰ τῶν ὁμοεθνῶν των πραξικοπήματα. Πρὸς τούτοις γαλλικὸς στρατὸς [illegible] ἀπομείνει εἰς τὴν πόλιν ὀλίγιστος· μόλις περὶ τοὺς 50 Μαροκηνο μετ' ὀλίγων ἀξιωματικῶν ὑπὸ τὸν διοικητὴν Φώρ, ἄνθρωπον ἐξαίρετον καὶ ἀκραιφνῆ φιλέλληνα. Μόνον τῶν ἀνδρῶν τούτων ἡ παρουσία μᾶς ἐνεθάρρυνεν ὀλίγον.

Ὁπωσδήποτε τὴν ἑσπέραν καὶ τὴν νύκτα τῆς 13ης πρὸς τὴν 14ην διήλθομεν ἐν ἀγωνίᾳ εὐνοήτῳ. Αἴφνης κατὰ τὰ ξημερώματα τῆς Πέμπτης, 14ης Μαΐου, τὴν 5 1)2 ὥραν ἀκούομεν συριγμοὺς ἀτμοπλοίων. Ὅλοι ἀνετινάχθημεν ἀπὸ τῶν κλινῶν μας καὶ ἐν σπουδῇ ἐνδυθέντες ἐσπεύσαμεν εἰς τὴν παραλίαν κατὰ τὸ μέρος τῆς προσορμίσεως τῶν πλοίων. Κατὰ πρῶτον ταῦτα ἦσαν τρία ἐπίτακτα, πλήρη τροφίμων, ἐφοδίων στρατοῦ, εἶτα ἔγειναν πέντε, τὴν ἐπαύριον δὲ κατέπλευσε καὶ τὸ ἀντιτορπιλλικὸν «Ἀσπίς».

Μετὰ μίαν ὥραν ἡ παραλία εἶχε κατακλυσθῇ ὑπὸ τοῦ συρρεύσαντος κόσμου. Τὴν 6 1,2 ὥραν ὁ στρατηγὸς κ. Κ. Μαζαράκης μετὰ τοῦ ἐπιτελείου του ἀπέβη δι' ἀτμακάτου ἐν μέσῳ τῶν φρενητιωδῶν ζητωκραυγῶν τοῦ ὑποδεχομένου αὐτὸν κόσμου. Ἐγκαίρως κατελθόντες εἰς τὴν παραλίαν ἐδεξιώθησαν τὸν Ἕλληνα στρατηγὸν ὁ Γάλλος διοικητὴς καὶ ὁ Γάλλος λιμενάρχης· ὁ δὲ κ. Μαζαράκης ἅμα ἀποβὰς ὡμίλησε πρὸς τὸν ἐνθουσιῶντα λαόν, εἰπὼν ὅτι εἶναι πολὺ εὐτυχής, διότι πρῶτος ἐπέβη τοῦ ἐδάφους τοῦ Δεδέαγατς, φέρων εἰς τὴν τόσον δοκιμασθεῖσαν ἑλληνικὴν ταύτην πόλιν τὴν ἐλευθερίαν, οὐχὶ πλέον ὀνειροπολουμένην, ἀλλὰ πραγματικὴν καὶ συστήσας φρόνησιν καὶ ἀποφυγὴν πάσης καθ' οἱονδήποτε τρόπον ἀντεκδικήσεως, ἵνα μὴ καὶ ἐνταῦθα ἐπαναληφθῶσι τὰ γεγονότα τῆς Σμύρνης, ὡς καὶ πάσης ψευδοῦς διαδόσεως καὶ παρεξηγήσεως, ἐξ ὧν θὰ ἠδύναντο νὰ προκύψωσι δυσχέρειαι εἰς τὸ ἔργον τῆς Κυβερνήσεως.

Ταῦτα καὶ ἄλλα ἐπίκαιρα παραινοῦντος τοῦ στρατηγοῦ, ἤρξατο καὶ τοῦ στρατοῦ ὑπὸ βροχὴν ἀνθέων ἡ ἀπόβασις.

Τὴν 9ην ὥραν ὁ κ. Μαζαράκης, ἀκολουθούμενος ὑπὸ τοῦ πλήθους ὅλου ἐνθουσιῶντος ἐγκατέστησε εἰς τοὺς οἰκείους σταθμοὺς τὴν χωροφυλακὴν καὶ παρέλαβε τὸ τηλεγραφεῖον καὶ τ' ἄλλα δημόσια κτίρια.

Τὴν ἐπαύριον κατὰ τὴν 10ην ὥραν θὰ ἐγίνετο ἡ πανηγυρικὴ ἐν τῷ ναῷ τοῦ Ἁγ. Νικολάου δοξολογία. Ἡ ὁδὸς μέχρι τῆς θύρας τοῦ ναοῦ ἦτο πλήρης ἁψίδων δαφνοστολίστων καὶ σημαιοστολίστων. Ἡ κυανόλευκος ἐκάλυπτε τὰς ἁψῖδας τόσον πλουσίως ὥστε μόλις ἀφῆκέ που νὰ διακρίνεται ὁ τῆς δάφνης διάκοσμος. Ὁ περίβολος τοῦ ναοῦ, ὁ ναός, πάντα ἦσαν θαυμασίως κεκοσμημένα χάρις εἰς τὴν καλαισθησίαν καὶ δραστηριότητα τῆς ἐπὶ τῆς διακοσμήσεως καὶ ὑποδοχῆς ἐπιτροπῆς τῆς κοινότητος, ἀπαρτιζομένης ἐκ τῶν κ.κ. Δ. Ζαφειριάδου, Μολᾶ, Ἀντίπα, Καψέσσου, Βαγιανάρη, Σαμβαλῆ. Οἱ μαθηταὶ καὶ αἱ μαθήτριαι καὶ οἱ πρόσκοποι ἦσαν παρατεταγμένοι εἰς τὴν εἴσοδον τῆς ἐκκλησίας, ἥτις μετὰ καὶ τοῦ περιβόλου ἦτο ἀσφυκτικῶς πεπληρωμένη κόσμου.

Δι' αὐτοκινήτων ἄρχονται προσερχόμενοι οἱ ἀνώτεροι ἀξιωματικοὶ τῆς μεραρχίας. Πολλοὶ λόχοι τοῦ πεζικοῦ παρατάσσονται κατὰ μῆκος τῆς ὁδοῦ. Ἄγημα ναυτικὸν καταλαμβάνει θέσιν ἔμπροσθεν τοῦ ναοῦ, ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τοῦ ὁποίου σῶμα χωροφυλάκων τηρεῖ τὴν τάξιν. Τὴν 10ην ἀκριβῶς ὥραν εἰσέρχεται εἰς τὸ περίβολον ὑπὸ τὰς φρενιτιώδεις ζητωκραυγὰς τὸ αὐτοκίνητον τοῦ στρατηγοῦ ὃν δεξιοῦται ἡ ὀργανωτικὴ τῆς ἑορτῆς ἐπιτροπή.

Τελεταρχοῦντος τοῦ Θεοφ. Ἐπισκόπου Ἀργυρουπόλεως κ. Γερμανοῦ, ἄρχεται ἡ ἱερουργία, προσελθόντων ἤδη τῶν ἀντιπροσώπων τῆς ἀρμενικῆς καὶ τῆς τουρκικῆς Κοινότητος, τοῦ γάλλου στρατιωτικοῦ διοικητοῦ κ. Φὼρ μετὰ τοῦ ὑπασπιστοῦ του καὶ τῶν ἄλλων ἐνταῦθα γάλλων ἀξιωματικῶν. Τὴν ἱερουργίαν τὸ πλῆθος παρακολουθεῖ ἐν ἄκρᾳ συγκινήσει. Πρὸ τοῦ πολυχρονισμοῦ ὁ Ἐπίσκοπος ἀπαγγέλλει λόγον σημαντικώτατον. Μετὰ τὸν πολυχρονισμὸν δίδει τὸ σύνθημα τῶν ἐπευφημιῶν καὶ τὸ ἀπειροπληθὲς ἐκκλησίασμα ἐπιδίδεται εἰς ζωηροτάτας καὶ παρατεταμένας ζητωκραυγὰς ὑπὲρ τοῦ Ἔθνους, τοῦ Βασιλέως, τοῦ Στρατοῦ, τοῦ λαοφιλοῦς Κυβερνήτου κ. Βενιζέλου καὶ τοῦ κ. Μαζαράκη.

Ἐπακολουθεῖ ἡ ἐν τῇ Μητροπόλει δεξίωσις. Ὁ στρατηγὸς ἐν συγκινήσει δέχεται στέφανον δάφνης προσενεχθέντα αὐτῷ ἀπὸ τῆς μαθητρίας Πηνελόπης Μελᾶ, ἥτις ἐνθουσιάζει τὸν κόσμον διὰ τοῦ ὑπ' αὐτῆς ἀπαγγελθέντος ἀπελευθερωτικοῦ ποιήματος. Δι' ἑτέρου ποιήματος ἡ μαθήτρια Ἀρίστη Ἀντίπα [illegible] ἐπίσης τὸν ἐνθουσιασμὸν τοῦ κόσμου. Ἡ Χαρ. Κοψίδου προσφέρει τῷ [illegible] διοικητῇ κ. Φὼρ ἀνθοδέσμην, τὰ ἄνθη τῆς ὁποίας, ὡς εἶπεν, εἶχον ποτισθῇ διὰ τῶν δακρύων τῆς δουλείας. Ὁ Χατζῆ [illegible] συγχαίρει τὸν στρατηγὸν ὡς ἀντιπρόσωπος τῆς τουρκικῆς Κοινότητος διὰ τὴν [illegible] κατάληψιν. Ὁ Χότζας Χαλὴλ ἐν [illegible] ἐνθουσιασμῷ λέγει ἑλληνιστὶ ὅτι εἶνε βέβαιος ὅτι οἱ ὁμοεθνεῖς του θὰ ζήσουν καλὰ μετὰ τῶν Ἑλλήνων. Κατὰ τὰ αὐτὰ προσεφώνησε καὶ ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς ἀρμενικῆς Κοινότητος κ. Κεβορκιάν. Κάτω τὸ πλῆθος [illegible] εἰς ζητωκραυγάς. Ὁ κ. Μαζαράκης τότε ἀπὸ τοῦ ἐξώστου προσφωνεῖ τὸν λαὸν διὰ τῶν ἑπομένων λόγων:

«Μὲ μεγάλην συγκίνησιν δέχομαι σήμερον τὰς ἐκδηλώσεις ἐνθουσιασμοῦ ὄχι εἰς τὸ πρόσωπόν μου, ἀλλ' ὡς ἀντιπροσωπεύοντος τὴν μητέρα Ἑλλάδα, ἥτις διὰ τῶν ἀγώνων ἑνὸς αἰῶνος καὶ θυσίας τόσων αἱμάτων ἐλευθεροῦσα βαθμηδὸν τὰ τέκνα της, βαδίζει πρὸς τὸν θρόνον, ὅστις τὴ ἀναμένει ἀπὸ πέντε αἰώνων.

Ναί, ἐκεῖ θὰ τελειώσῃ τὸ ἔργον μας. Θὰ ψαλῇ καὶ πάλιν ἡ σταματήσασα λειτουργία. Ἐκεῖ θὰ γίνῃ τὸ μέγα μνημόσυνον τόσων ἡρωικῶν ψυχῶν ἀπὸ Κωνσταντίνου Παλαιολόγου μέχρι τοῦ χθεσινοῦ εὐζώνου τοῦ Σκρᾶ.

Θαρρεῖτε. Χαρεῖτε. Ἀποδιώξατε μαύρας σκέψεις ἀπαισιοδοξίας. Διώξατε τὰ μαῦρα σύνεφα τῆς σκληρᾶς δουλείας. Λησμονήσατε πρόσφατον δουλείαν καὶ ἔχετε πίστιν εἰς τὴν ἔνδοξον φυλήν, εἰς ἣν ἀνήκετε. Μόνον μὲ θυσίας καὶ αἵματα ζυμώνεται ἡ ἐλευθερία τῶν λαῶν. Βοηθήσατέ μας εἰς τὸ ἔργον μας διὰ ψυχραιμίας, διὰ καλῆς συμπεριφορᾶς πρὸς πάντας καὶ πρὸς αὐτοὺς τοὺς ἐχθροὺς καὶ τοὺς τέως τυράννους σας.

Ἡ μεγαλειτέρα δι' αὐτοὺς τιμωρία εἶναι ἡ περιφρόνησις τῆς ἀδυναμίας, εἰς ἣν περιῆλθε τὸ ὑπερφίαλον κράτος των, ἡ εἰς τὸν πεπολιτισμένον κόσμον ἀπόδειξις τοῦ ἀνωτέρου πολιτισμοῦ μας, τῆς ἑλληνικῆς μας ψυχῆς».

Τὸν λόγον ἐπεσφράγισαν νέαι φρενιτώδεις ζητωκραυγαὶ τοῦ πλήθους. Ὁ ἐνθουσιώδης Κρὴς Μοσχονήσιος ἐντείνει τὸν ἐνθουσιασμὸν μὲ τά πατριωτικά του ποιήματα, ἐνῷ ἐπάνω εἰς τὰς αἰθούσας ρέει ἀφθόνως ὁ καμπανίτης, προσφερόμενος ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς. Αἱ ἑλληνίδες μαθήτριαι κατὰ διαλείμματα ψάλλουσιν ἐπίκαιρα ᾄσματα, τὸν ἐθνικὸν ὕμνον, τὸν ὕμνον τοῦ Βενιζέλου καὶ ἄλλα. Καὶ αἱ μαθήτριαι τῆς ἀρμενικῆς σχολῆς, κρατοῦσαι ἑλληνικὰς καὶ ἀρμενικὰς σημαίας, ψάλλουσιν ἀρμονικώτατα, ὁ δὲ διδάσκαλος αὐτῶν ἐκ μέρους τῆς ἀρμενικῆς κοινότητος προσφωνεῖ τὸν στρατηγόν.

Εἶναι ἤδη 12 1)2 ἡ ὥρα, ὅτε νέα καὶ ἄκρα συγκινητικὴ τελετὴ διεξάγεται.

Ἅπαν τὸ πλῆθος, αἱ μαθήτριαι, οἱ μαθηταί, αἱ κυρίαι, οἱ ἀξιωματικοὶ κατῆλθον εἰς τὴν παραλίαν πρὸ τοῦ Διοικητηρίου, ὅπου θὰ ἐγίνετο ἡ ὑποστολὴ τῆς γαλλικῆς σημαίας καὶ ἡ ἀναπέτασις τῆς ἑλληνικῆς. Ἡ στιγμὴ ἐκείνη ἦτο συγκινητικωτάτη· δὲν ἔμεινε σχεδὸν ὀφθαλμὸς ἀδάκρυτος.

Η ανακατάληψις της Δ. Θράκης 1920 [illegible]
Δεδέ-αγατς.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΘΝΙΚΗΝ ΕΠΟΠΟΙΙΑΝ [illegible] 1920

Η ΚΑΤΑΛΗΨΙΣ ΤΟΥ ΔΕΔΕΑΓΑΤΣ

Πῶς ἔγινεν ἡ ἀπόβασις—Ὧραι ἀγωνίας—Αἱ ἀνησυχητικαὶ φῆμαι—Οἱ ἀγγελιοφόροι τῆς ἐλευθερίας—Φρενίτις ἐνθουσιασμοῦ—Σκηναὶ ἀλησμονήτου χαρᾶς καὶ συγκινήσεως—Ἡ ὑποδοχὴ καὶ ὁ λόγος τοῦ κ. Μαζαράκη—Ἡ γαλανόλευκος εἰς τὸ Διοικητήριον—Ἄγνωστοι λεπτομέρειαι.

(ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΙΣ ΤΟΥ ΝΕΟΛΟΓΟΥ, ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΑΣ)

Ἐν Δεδέαγατς, 18 Μαΐου 1920

Δόξα τῷ Θεῷ! Δόξα καὶ τιμὴ εἰς τὰ ἑλληνικὰ ὅπλα! Δόξα καὶ τιμὴ εἰς τὸν Μέγαν Ἐθνάρχην ἡμῶν! Ἤδη ἀπὸ τεσσάρων ἡμερῶν εἴμεθα ἐλεύθεροι. Ἡ χαρὰ καὶ εὐφροσύνη ἀναλάμπει ἀπὸ πάντων ἡμῶν τὰ πρόσωπα. Φαιδροὶ καὶ γελαστοὶ προσαγορεύομεν καὶ συγχαίρομεν ἀλλήλους ἐπὶ τῇ μεγίστῃ εὐτυχίᾳ καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην ἡμῶν κατὰ πάντα τρόπον τονίζομεν πρὸς τὸν θεόπεμπτον ἐλευθερωτήν.

Ἐπί τινας ἡμέρας πρὸ τῆς εὐλογητῆς 14 Μαΐου διήλθομεν ὥρας ἀνησυχίας καὶ φόβων. Φῆμαι ἀνησυχητικαὶ ἐκυκλοφόρουν περὶ παρασκευαζομένων βουλγαρικῶν ἐπιθέσεων. Κατὰ τὰς φήμας ταύτας πολυάριθμα στίφη κομιτατζήδων εἶχον συρρεύσῃ καὶ καταλάβει προσφόρους θέσεις εἰς τὰ πέριξ, σημαντικὴ δὲ δύναμις βουλγαρικοῦ στρατοῦ συγκεντρωθεῖσα εἰς τὰ σύνορα ἡτοιμάζετο τῇ συμπράξει καὶ τῶν κομιτατζήδων νὰ ἐπιτεθῇ κατὰ ἑλληνικοῦ στρατοῦ εὐθὺς ὡς ἤθελεν ἀρχίσει προελαύνων. Ἄλλως τε καὶ τοῦ Δεδέαγατς ἡ κατάληψις ὑπετίθετο ὅτι θὰ ἐγίνετο διὰ ξηρᾶς, οὗ ἕνεκα καὶ ὁ Δήμαρχος ἡμῶν κ. Ἐμ. Ἀλτιναλμάζης, μολονότι ἀπὸ τῆς προτεραίας εἶχε λάβει τηλεγράφημα ὅτι θὰ ἐγίνετο τῇ ἐπαύριον ἡ κατάληψις, ἐτήρησεν ἀπόρρητον τὸ ἄγγελμα, φοβούμενος μήπως, τοῦ πράγματος γνωσθέντος, οἱ Βούλγαροι προβῶσιν εἰς ἀνατίναξίν τινος τῶν καθ' ὁδὸν γεφυρῶν. Τὰς ἀνησυχίας μας ἄλλως τε ἐπέτεινεν ἡ ἐσπευσμένη ἐκ τῆς πόλεως φυγὴ τῶν Βουλγάρων, οἵτινες, ὡς ἐλέγετο ἔφυγον, ἵνα μὴ ἐκτεθῶσιν εἰς τὰ ἀντίποινα [illegible] ὁποῖα θὰ συνεπήγοντο τὰ τῶν ὁμοεθνῶν των [illegible]. Πρὸς τούτοις γαλλικὸς στρατὸς εἶχεν ἀπομείνει εἰς τὴν πόλιν ὀλίγιστος· μόλις περὶ τοὺς 50 Μαροκηνο μετ' ὀλίγων ἀξιωματικῶν ὑπὸ τὸν διοικητὴν Φώρ, ἄνθρωπον ἐξαίρετον καὶ ἀκραιφνῆ φιλέλληνα. Μόνον τῶν ἀνδρῶν τούτων ἡ παρουσία μᾶς ἐνεθάρρυνεν ὀλίγον.

Ὁπωσδήποτε τὴν ἑσπέραν καὶ τὴν νύκτα τῆς 13ης πρὸς τὴν 14ην διήλθομεν ἐν ἀγωνίᾳ εὐνοήτῳ. Αἴφνης κατὰ τὰ ἐξημερώματα τῆς Πέμπτης, 14ης Μαΐου, τὴν 5 1)2 ὥραν ἀκούομεν συριγμοὺς ἀτμοπλοίων. Ὅλοι ἀνετινάχθημεν ἀπὸ τῶν κλινῶν μας καὶ ἐν σπουδῇ ἐνδυθέντες ἐσπεύσαμεν εἰς τὴν παραλίαν κατὰ τὸ μέρος τῆς προσορμίσεως τῶν πλοίων. Κατὰ πρῶτον ταῦτα ἦσαν τρία ἐπίτακτα, πλήρη τροφίμων, ἐφοδίων στρατοῦ, εἶτα ἔγειναν πέντε, τὴν ἐπαύριον δὲ κατέπλευσε καὶ τὸ ἀντιτορπιλλικὸν «Ἀσπίς».

Μετὰ μίαν ὥραν ἡ παραλία εἶχε κατακλυσθῇ ὑπὸ τοῦ συρρεύσαντος κόσμου. Τὴν 6 1|2 ὥραν ὁ στρατηγὸς κ. Κ. Μαζαράκης μετὰ τοῦ ἐπιτελείου του ἀπέβη δι' ἀτμακάτου ἐν μέσῳ τῶν φρενητιωδῶν ζητωκραυγῶν τοῦ ὑποδεχομένου αὐτὸν κόσμου. Ἐγκαίρως κατελθόντες εἰς τὴν παραλίαν ἐδεξιώθησαν τὸν Ἕλληνα στρατηγὸν ὁ Γάλλος διοικητὴς καὶ ὁ Γάλλος λιμενάρχης· ὁ δὲ κ. Μαζαράκης ἅμ' ἀποβὰς ὡμίλησε πρὸς τὸν ἐνθουσιῶντα λαόν, εἰπὼν ὅτι εἶναι πολὺ εὐτυχής, διότι πρῶτος ἐπέβη τοῦ ἐδάφους τοῦ Δεδέαγατς, φέρων εἰς τὴν τόσον δοκιμασθεῖσαν ἑλληνικὴν ταύτην πόλιν τὴν ἐλευθερίαν, οὐχ πλέον ὀνειροπολουμένην, ἀλλὰ πραγματικὴν καὶ συστήσας φρόνησιν καὶ ἀποφυγὴν πάσης καθ' οἱονδήποτε τρόπον ἀντεκδικήσεως, ἵνα μὴ καὶ ἐνταῦθα ἐπαναληφθῶσι τὰ γεγονότα τῆς Σμύρνης, ὡς καὶ πάσης ψευδοῦς διαδόσεως καὶ παρεξηγήσεως, ἐξ ὧν θὰ ἠδύναντο νὰ προκύψωσι δυσχέρειαι εἰς τὸ ἔργον τῆς Κυβερνήσεως.

Ταῦτα καὶ ἄλλα ἐπίκαιρα παραινοῦντος τοῦ στρατηγοῦ, ἤρξατο καὶ τοῦ στρατοῦ ὑπὸ βροχὴν ἀνθέων ἡ ἀπόβασις.

Τῇ 9ην ὥραν ὁ κ. Μαζαράκης, ἀκολουθούμενος ὑπὸ τοῦ πλήθους ὅλου ἐνθουσιῶντος ἐγκατέστησε εἰς τοὺς οἰκείους σταθμοὺς τὴν χωροφυλακὴν καὶ παρέλαβε τὸ τηλεγραφεῖον καὶ τ' ἄλλα δημόσια κτίρια.

Τὴν ἐπαύριον κατὰ τὴν 10ην ὥραν θὰ ἐγίνετο ἡ πανηγυρικὴ ἐν τῷ ναῷ τοῦ Ἁγ. Νικολάου δοξολογία. Ἡ ὁδὸς μέχρι τῆς θύρας τοῦ ναοῦ ἦτο πλήρης ἁψίδων δαφνοστολίστων καὶ σημαιοστολίστων. Ἡ κυανόλευκος ἐκόσμει τὰς ἁψῖδας τόσον πλουσίως ὥστε μόλις ἀφίετο που νὰ διακρίνεται ὁ τῆς δάφνης διάκοσμος. Ὁ περίβολος τοῦ ναοῦ, ὁ ναός, πάντα ἦσαν θαυμασίως κεκοσμημένα χάρις εἰς τὴν καλαισθησίαν καὶ δραστηριότητα τῆς ἐπὶ τῆς διακοσμήσεως καὶ ὑποδοχῆς ἐπιτροπῆς τῆς κοινότητος, ἀπαρτιζομένης ἐκ τῶν κ.κ. Δ. Ζαφειριάδου, Μολᾶ, Ἀντίπα, Κανέτσου, Βαγιανάρη, Σαμβαλῆ. Οἱ μαθηταὶ καὶ αἱ μαθήτριαι καὶ οἱ πρόσκοποι ἦσαν παρατεταγμένοι εἰς τὴν εἴσοδον τῆς ἐκκλησίας, ἥτις μετὰ καὶ τοῦ περιβόλου ἦτο ἀσφυκτικῶς πεπληρωμένη κόσμου.

Δι' αὐτοκινήτων ἄρχονται προσερχόμενοι οἱ ἀνώτεροι ἀξιωματικοὶ τῆς μεραρχίας. Πολλοὶ λόχοι τοῦ πεζικοῦ παρατάσσονται κατὰ μῆκος τῆς ὁδοῦ. Ἄγημα ναυτικὸν καταλαμβάνει θέσιν ἔμπροσθεν τοῦ ναοῦ, ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τοῦ ὁποίου σῶμα χωροφυλάκων τηρεῖ τὴν τάξιν. Τὴν 10ην ἀκριβῶς ὥραν εἰσέρχεται εἰς τὸ περίβολον ὑπὸ τὰς φρενιτιώδεις ζητωκραυγὰς τὸ αὐτοκίνητον τοῦ στρατηγοῦ ὃν δεξιοῦται ἡ ὀργανωτικὴ τῆς ἑορτῆς ἐπιτροπή.

Τελεταρχοῦντος τοῦ Θεοφ. Ἐπισκόπου Ἀργυρουπόλεως κ. Γερμανοῦ, ἄρχεται ἡ ἱερουργία, προσελθόντων ἤδη τῶν ἀντιπροσώπων τῆς ἀρμενικῆς καὶ τῆς τουρκικῆς Κοινότητος, τοῦ γάλλου στρατιωτικοῦ διοικητοῦ κ. Φὼρ μετὰ τοῦ ὑπασπιστοῦ του καὶ τῶν ἄλλων ἐνταῦθα γάλλων ἀξιωματικῶν. Τὴν ἱερουργίαν τὸ πλῆθος παρακολουθεῖ ἐν ἄκρᾳ συγκινήσει. Πρὸ τοῦ πολυχρονισμοῦ ὁ Ἐπίσκοπος ἀπαγγέλλει λόγον σημαντικώτατον. Μετὰ τὸν πολυχρονισμὸν δίδει τὸ σύνθημα τῶν ἐπευφημιῶν καὶ τὸ ἀπειροπληθὲς ἐκκλησίασμα ἐπιδίδεται εἰς ζωηροτάτας καὶ παρατεταμένας ζητωκραυγὰς ὑπὲρ τοῦ Ἔθνους, τοῦ Βασιλέως, τοῦ Στρατοῦ, τοῦ λαοφιλοῦς Κυβερνήτου κ. Βενιζέλου καὶ τοῦ κ. Μαζαράκη.

Ἐπακολουθεῖ ἡ ἐν τῇ Μητροπόλει δεξίωσις. Ὁ στρατηγὸς ἐν συγκινήσει δέχεται στέφανον δάφνης προσενεχθέντα αὐτῷ ὑπὸ τῆς μαθητρίας Πηνελόπης Μελᾶ, ἥτις ἐνθουσιάζει τὸν κόσμον διὰ τοῦ ὑπ' αὐτῆς ἀπαγγελθέντος [illegible] ποιήματος. Δι' ἑτέρου ποιήματος ἡ μαθήτρια Ἀρίστη Ἀντίπα προκαλεῖ ἐπίσης τὸν ἐνθουσιασμὸν τοῦ κόσμου. Ἡ Χρ. [illegible] προσφέρει τῷ τέως γάλλῳ διοικητῇ κ. Φὼρ ἀνθοδέσμην, τὰ ἄνθη τῆς ὁποίας, ὡς εἶπεν, [illegible] ποτισθῇ διὰ τῶν δακρύων τῆς [illegible]. Ὁ Χατζῆ [illegible] Βέης συγχαίρει τὸν στρατηγὸν ὡς ἀντιπρόσωπος τῆς τουρκικῆς Κοινότητος διὰ τὴν [illegible] κατάληψιν. Ὁ Χότζας Χαλὴλ ἐφέντης ἐν ἐνθουσιασμῷ λέγει ἑλληνιστὶ ὅτι εἶνε βέβαιος ὅτι οἱ ὁμόθρησκοί του θὰ ζήσουν καλὰ μετὰ τῶν Ἑλλήνων. Κατὰ τὰ αὐτὰ προσεφώνησε καὶ ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς ἀρμενικῆς Κοινότητος κ. Κεβορκιάν. Κάτω τὸ πλῆθος μαίνεται εἰς ζητωκραυγάς. Ὁ κ. Μαζαράκης τότε ἀπὸ τοῦ ἐξώστου προσφωνεῖ τὸν λαὸν διὰ τῶν ἑπομένων λόγων:

«Μὲ μεγάλην συγκίνησιν δέχομαι σήμερον τὰς ἐκδηλώσεις ἐνθουσιασμοῦ ὄχι εἰς τὸ πρόσωπόν μου, ἀλλ' ὡς ἀντιπροσωπεύοντος τὴν μητέρα Ἑλλάδα, ἥτις διὰ τῶν ἀγώνων ἑνὸς αἰῶνος καὶ θυσίας τόσων αἱμάτων ἐλευθεροῦσα βαθμηδὸν τὰ τέκνα της, βαδίζει πρὸς τὸν θρόνον, ὅστις τὴ ἀναμένει ἀπὸ πέντε αἰώνων.

Ναί, ἐκεῖ θὰ τελειώσῃ τὸ ἔργον μας. Θὰ ψαλῇ καὶ πάλιν ἡ σταματήσασα λειτουργία. Ἐκεῖ θὰ γίνῃ τὸ μέγα μνημόσυνον τόσων ἡρωικῶν ψυχῶν ἀπὸ Κωνσταντίνου Παλαιολόγου μέχρι τοῦ χθεσινοῦ εὐζώνου τοῦ Σκρᾶ,

Θαρρεῖτε. Χαρεῖτε. Ἀποδιώξατε μαύρας σκέψεις ἀπαισιοδοξίας. Διώξατε τὰ μαῦρα σύνεφα τῆς σκληρᾶς δουλείας. Λησμονήσατε πρόσφατον δουλείαν καὶ ἔχετε πίστιν εἰς τὴν ἔνδοξον φυλήν, εἰς ἣν ἀνήκετε. Μόνον μὲ θυσίας καὶ αἵματα ζυμώνεται ἡ ἐλευθερία τῶν λαῶν. Βοηθήσατέ μας εἰς τὸ ἔργον μας διὰ ψυχραιμίας, διὰ καλῆς συμπεριφορᾶς πρὸς πάντας καὶ πρὸς αὐτοὺς τοὺς ἐχθροὺς καὶ τοὺς τέως τυράννους σας.

Ἡ μεγαλειτέρα δι' αὐτοὺς τιμωρία εἶναι ἡ περιφρόνησις τῆς ἀδυναμίας, εἰς ἣν περιῆλθε τὸ ὑπερφίαλον κράτος των, ἢ εἰς τὸ πεπολιτισμένον κόσμον ἀπόδειξις τοῦ ἀνωτέρου πολιτισμοῦ μας, τῆς ἑλληνικῆς μας ψυχῆς».

Τὸν λόγον ἐπεσφράγισαν νέαι φρενιτώδεις ζητωκραυγαὶ τοῦ πλήθους. Ὁ ἐνθουσιώδης Κρὴς Μοσχονήσιος ἐντείνει τὸν ἐνθουσιασμὸν μὲ τὰ πατριωτικά του ποιήματα, ἐνῷ ἐπάνω εἰς τὰς αἰθούσας ῥέει ἀφθόνως ὁ καμπανίτης, προσφερόμενος ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς. Αἱ ἑλληνίδες μαθήτριαι κατὰ διαλείμματα ψάλλουσιν ἐπίκαιρα ᾄσματα, τὸν ἐθνικὸν ὕμνον, τὸν ὕμνον τοῦ Βενιζέλου καὶ ἄλλα. Καὶ αἱ μαθήτριαι τῆς ἀρμενικῆς σχολῆς, κρατοῦσαι ἑλληνικὰς καὶ ἀρμενικὰς σημαίας, ψάλλουσιν ἁρμονικώτατα, ὁ δὲ διδάσκαλος αὐτῶν ἐκ μέρους τῆς ἀρμενικῆς κοινότητος προσφωνεῖ τὸν στρατηγόν.

Εἶναι ἤδη 12 1)2 ἡ ὥρα, ὅτε νέα καὶ ἄκρα συγκινητικὴ τελετὴ διεξάγεται.

Ἅπαν τὸ πλῆθος, αἱ μαθήτριαι, οἱ μαθηταί, αἱ κυρίαι, οἱ ἀξιωματικοὶ κατῆλθον εἰς τὴν παραλίαν πρὸ τοῦ Διοικητηρίου, ὅπου θὰ ἐγίνετο ἡ ὑποστολὴ τῆς γαλλικῆς σημαίας καὶ ἡ ἀνάπετασις τῆς ἑλληνικῆς. Ἡ στιγμὴ ἐκείνη ἦτο συγκινητικωτάτη· δὲν ἔμεινε σχεδὸν ὀφθαλμὸς ἀδάκρυτος.

Ὁ κ. Φὼρ διὰ χειραψίας παραδίδει τὴν πόλιν εἰς τὸν κ. Μαζαράκην, αἱ σειρῆνες τῶν πλοίων ἀντηχοῦσιν, οἱ γάλλοι στρατιῶται παρουσιάζουσιν ὅπλα καὶ ὑποσταλείσης τῆς γαλλικῆς σημαίας ὑψοῦται βραδέως ἡ κυανόλευκος, χαιρετιζομένη ὑπὸ τοῦ στρατοῦ καὶ τοῦ λαοῦ.

Τότε ἡ κυρία Ἑλένη Κωνέτσου ἐξ ὀνόματος τῶν κυριῶν τῆς πόλεως προσφωνεῖ διὰ συγκινητικῶν λόγων τὸν στρατηγόν, προσφέρουσα αὐτῷ ἄνθη.

Ὁ στρατηγός, ἀπαντῶν δι' ἐπίσης συγκινητικῶν λόγων, ὡς ἔπραξε καὶ πρὸς πάντας τοὺς προσφωνήσαντας αὐτόν, μοιράζεται τὰ ἄνθη μετὰ τοῦ κ. Φώρ, εἶτα δὲ ἐν τῷ Διοικητηρίῳ προσφέρει καμπανίτην εἰς τοὺς παρόντας.

Καὶ οὕτως ἔληξεν ἡ ἀλησμόνητος αὕτη ἡμέρα διὰ τὴν πόλιν μας.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ